Ιωνια

ΤΟΣ Α. — ΣΜΥΡΝΗ, 4 ΜΑΙΟΥ 1874. — ΑΡΙΘ. 2

ΙΩΝΙΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΤΕΤΑΡΤΗΝ ΚΑΙ ΣΑΒΒΑΤΟΝ.

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΑΙ.

Μ. Δ. ΣΕΪΖΑΝΗΣ
καὶ
Γ. Κ. ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ.

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ.

Ἐν Σμύρνῃ	μετζ. ἀργ.	4.
Ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις	» »	5.
Ἐν Ρωσσίᾳ	ρούπλ.	10.
Ἐν Ἑλλάδι	φράγ.	30.
Ἐν Αἰγύπτῳ	»	30.
Ἐν ταῖς Ἡγεμονίαις	»	30.
Ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης	»	40.

ΑΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΝ ΤΗΣ ΙΩΝΙΑΣ.

Ἐπιστολαὶ καὶ ὅ,τι δήποτε ἄλλο ἔγγραφον δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, ἂν δὲν εἶνε ἐλεύθερον ταχυδρομικῶν τελῶν καὶ οἱουδήποτε ἄλλου βάρους· ἐπιγράφονται δὲ ὡς ἄνωθι.

ΤΙΜΗ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΕΩΝ.

Ἰατρειῶν . . . . ὁ στίχος γρ. 3,
ἢ
Εἰδοποιήσεων . . . . κατ' ἀποκοπήν.

Τὰ πρὸς δημοσίευσιν χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.
Τὸ γραφεῖον τῆς *Ἰωνίας* ἐν τῷ Τυπογραφείῳ καὶ Βιβλιοπωλείῳ *Νικολάου Α. Δαμιανοῦ.*
Ὁδὸς Ἁγ. Φωτεινῆς Ἀριθ. 43.

« Θνητοῖς δ' ἀρήγων, αὐτὸς ηὑρόμην πόνους......Αἰσχ. Π. Δ. 267. »

« Τὸ δὲ ζητούμενον ἁλωτόν, ἐκφεύγει δὲ τἀμελούμενον. Σοφ. Ο. Τ. 110. »

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 4 Μαΐου 1874.

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΥΠΟ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΤΩΝ ΟΘΩΜΑΝΩΝ ΚΑΙ Ο ΗΘΙΚΟΣ ΕΧΘΡΟΣ ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ.

Τ[illegible] θέμα τοῦτο δὲν προτιθέμεθα ν' ἀνα[illegible]σωμεν ὑπὸ ὅλως πολιτικὴν ἔποψιν. Παρῆλθε, νομίζομεν, ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν τὰ ἔθνη ὑπέτρεφον διὰ τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων τὴν ἀντιπάθειαν καὶ τὸ μῖσος ὡς κληροδότημα γενεῶν παρελθουσῶν, ὑποκυψασῶν οὕτως ἢ ἄλλως εἰς τὸ πεπρωμένον των· σήμερον ἀνεξαρτήτως τῆς πολιτικῆς του καταστάσεως ἕκαστος λαὸς ἀναζητεῖ τὰ εἰρηνόφιλα μέσα τῆς διανοητικῆς αὐτοῦ ἀναπτύξεως καὶ τῆς ὑλικῆς εὐημερίας, ἐπὶ τῇ βεβαιότητι μάλιστα ὅτι ὁσημέραι αἱ κυβερνήσεις καὶ παγκόσμιοι δυναστεῖαι μόνον ἐν τῇ ἀγάπῃ τῶν λαῶν εὑρίσκουσι τὴν ὑπεροχήν των καὶ γινόμεναι προσφιλεῖς, ἔτι μᾶλλον ἑδραῖαι καὶ ἰσχυραὶ ἀποκαθίστανται. Ἡμεῖς πρὸ πάντων οἱ ἐν τῇ Ἀνατολῇ λαοὶ ὀφείλομεν νὰ διατρέξωμεν [illegible] τῆς προόδου ἐν τῷ πολιτικῷ τούτῳ συνδέσμῳ καὶ ἐν ἀδελφικῷ συνδυασμῷ· ἡμεῖς πρὸ [illegible] οἱ ἐν αὐτῇ Ἕλληνες, οἵτινες πολλάκις [illegible]υκοφαντήθημεν, παρεξηγήθημεν, καὶ ἔστιν [illegible] ἀπεπλανήθημεν ὑπὸ τῶν μάγων τοῦ [illegible]ρρᾶ [illegible] τῶν Σειρήνων τῶν παγωμένων θα[illegible]σσῶν, ὀφείλομεν νὰ διατρανώσωμεν τὴν εἰλικρίνειαν τῶν αἰσθημάτων μας καὶ τὴν ὀρθότητα τῶν σκέψεων, τασσόμενοι ὁμοθυμαδὸν [illegible] τὰς πατρικὰς τῆς Αὐτοκρατορικῆς [illegible]σεως πτέρυγας, ὅπως οἱ νεοσσοὶ τῶν [illegible]πόταν ὁ Κόνδωρ τῶν Ἄλπεων δια[illegible] αἰθέρα, διαβλέπων λείαν ἢ ζητῶν [illegible] ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν ταύτην καὶ ἀ[illegible]στασίαν οὐδεὶς δύναται νὰ μᾶς ἐμ[illegible]εριφέροντες πέριξ τὸ βλέμμα, ν' ἀνα[illegible]μεν τὸν πραγματικὸν ἡμῶν ἐχθρὸν, [illegible]δὲ δύναταί τις νὰ μᾶς κακίσῃ σήμε[illegible]ον ἐρωτῶντας, ποῖος ὁ πραγματικὸς ἢ μᾶλ[illegible] ὁ ἠθικὸς ἐχθρὸς τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ τοῦ ἑλληνισμοῦ;

Τὸ Ἑλληνικὸν στοιχεῖον ὑπῆρξεν ἀείποτε [illegible]ανὸν νὰ διατηρήσῃ τὰ στοιχεῖα τῆς ἐθνικῆς [illegible] ὑπάρξεως καὶ ἐν μέσῳ τῶν δεινοτέρων [illegible]λώνων, οὓς ἀναφέρει ἡ παγκόσμιος ἱστο[illegible] ἀφ' ὅτου τὸ ἀνθρώπινον γένος διεκρίθη εἰς [illegible]εις καὶ ἔθνη, αἱ δὲ πόλεις καὶ τὰ ἔθνη [illegible] διεφιλονείκησαν τὴν ὑπεροχὴν καὶ τὴν [illegible]σίαν, τὸ φοβερὸν δικαίωμα τοῦ ἄρχειν. [illegible]ρχοντες ἢ ἀρχόμενοι οἱ Ἕλληνες ὑπερί[illegible] πάντοτε πάσης ἄλλης ἐθνικότητος· τὰ [illegible] αἱ ἐπιστῆμαι καὶ αἱ τέχναι οὐδέ[illegible] ἀπεχαιρέτησαν, οὐδ' ὁπόταν τοὺς [illegible]σε δι' αἰῶνας μακρυνοὺς τὸ φίλτατον [illegible]ον τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας των. Οἱ [illegible]ύναταί τις νὰ εἴπῃ, κατέκτησαν τὸ [illegible] Ἑλλάδος, ἀλλ' οὐχὶ τοὺς Ἕλλη[illegible]ύλωσαν ἴσως τὰ σώματα τῶν κα[illegible]λλὰ τὸ πνεῦμά των διετέλεσεν ἐλεύ[illegible] κατέκτησε βραδύτερον τὸν κόσμον [illegible]κόν.

[illegible]ρόντα ταῦτα ἔθνους, προωρισμένου [illegible]ται ἐκ τῆς κόνεώς του καὶ νὰ δια[illegible] περικυκλοῦν αὐτὸ σκότος τὸ φῶς [illegible]σμοῦ, δὲν παρεγνωρίσθησαν οὐδέ[illegible] Ἑλληνισμὸς ἔχαιρε τῆς εὐνοίας [illegible]χυσε πάντοτε προνομίων τινῶν ἐκ [illegible]είνων, ὧν ὤφειλε ν' ἀναγνωρίσῃ [illegible]ιωτικὴν ὑπεροχήν. Ἵνα ὅμως ὦμεν [illegible]ικρινεῖς, ἀνάγκη νὰ ὁμολογήσω[illegible]δέποτε οὗτος ἐπροστατεύθη τοσοῦ[illegible]ετιμήθη τόσον πολὺ, ὅσον ὑπὸ τὸ [illegible] τῆς δυναστείας τοῦ Ὀσμὰν παρὰ [illegible]καιρους Αὐτοκρατόρων. Πρὶν ἢ λά[illegible] κά[illegible]αμον τοῦ ἱστορικοῦ, ἀνάγκη [illegible] τὸ ἐθνικὸν αὐτοῦ ἔνδυμα καὶ γίνῃ [illegible] κοσμοπολίτης. Ὅτε ἡ Ἑλ[illegible]ήθη ὑπὸ τῶν Ρωμαίων, ἡ κοσμο[illegible]ώμη ἐκαυχᾶτο ἐπὶ ἀρχαίῳ πολιτι[illegible]ας ὅμως ὑπῆρξεν ὁ στρατιώτης ἐκε[illegible]ος, ὅστις ἔθετο τὸν σιδηροῦν αὐτοῦ πόδα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἔνθα ἄλλοτε

—[illegible] Ἀθῆναι
[illegible]ων ἐβάλλοντο φαειναὶ
[illegible] Ἐλευθερία;

Τὰ χρονικὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης λαλοῦσιν αὐστηρῶς, καὶ ἡ πολιτικὴ τῶν Ρωμαίων δύναται νὰ παραβληθῇ σήμερον μὲ τὴν τῶν Ἄγγλων ἐν τῇ Ἰνδικῇ ἢ ἐν Ἑπτανήσῳ, ὁπότε ὁ ἁρμοστὴς Οὐάρδ ἐφήρμοζε τὸν συνταγματικὸν χάρτην τῆς Μ. Βρεττανίας διὰ τῆς μάστιγος τοῦ δημίου ἐπὶ τοῦ γυμνοῦ σώματος τῶν κατοίκων τῆς Κεφαλληνίας.

Ὀλίγαι ἡμέραι εἶχον παρέλθει, ἀφ' οὗ ὁ φιλελεύθερος Φλαμίνιος εἶχε κηρύξει κατὰ τοὺς ἀγῶνας τῶν Ἰσθμίων τὴν Ἑλλάδα ἐλευθέραν, καὶ αὕτη ἔστενεν ὑπὸ τὰς λεγεῶνας τοῦ Κλαυδίου· χίλιοι δὲ περίπου νεανίσκοι τῶν προκριτοτέρων τῆς Ἀχαΐας οἰκογενειῶν ἐξωρίζοντο εἰς τῆς Τυρρηνίας τὰ πολύχνια. Ὁ Μούμιος βραδύτερον κατηδάφισε τὰ τείχη τῶν κυριωτέρων πόλεων τῆς Αἰτωλίας, καὶ ἡ Ἑλλὰς ἅπασα δι' ἐπιβουλῆς μᾶλλον καὶ προδοσίας, διὰ δόλου καὶ ραδιουργίας πολιτικῆς ἀπώλεσεν ἀναφανδὸν καὶ σκληρῶς τὴν αὐτονομίαν της.

Ἤδη μεταβαίνων τις εἰς τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, δὲν δύναται ἢ μετὰ περισσοτέρας τῆς συνήθους ἀπαθείας νὰ ρίψῃ τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ ἱστορικοῦ καὶ τραγικοῦ δράματος τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Παρηκμασμένος καὶ ἠθικῶς καὶ πολιτικῶς, ὤφειλε νὰ ὑποκύψῃ εἰς ἰσχυρότερον στοιχεῖον, εἰς στοιχεῖον νέον καὶ ἀκμαῖον, τραχὺ καὶ ὁρμητικὸν, ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ ἔμπλεων πολλῶν ἀρετῶν, ἅς τινας τὰ φραγκικὰ φῦλα οὐδέποτε ἐκαλλιέργησαν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ ἢ τῇ πολιτείᾳ. Ὁ Βυζαντισμὸς ὤφειλε νὰ καταρρεύσῃ· εἰς πάντοτε θὰ ἦτο ὁ διάδοχος αὐτοῦ· καὶ κατὰ θείαν Πρόνοιαν, δὲν διστάζομεν νὰ ὁμολογήσωμεν, διάδοχος αὐτοῦ προώριστο ἔθνος, ὅπερ, καίτοι ἄνευ προσόντων ἐκπολιτιστικῶν, ἦν ἀπηλλαγμένον τῶν ἀσχημιῶν καὶ τῆς κακίας, τῆς ἐξαχρειώσεως καὶ ἀντιζηλίας τῶν Λατίνων.

Ἀλλὰ πρὶν ἢ χαρακτηρίσωμεν ἐν ὀλίγοις τοὺς κατακτητὰς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐξετάσωμεν εἰς ποίαν τινὰ θέσιν ἡ ἐκπνέουσα αὐτοκρατορία εὑρίσκετο ἀπέναντι τῆς Δύσεως ἢ μᾶλλον τοῦ Παπισμοῦ.

Ἡ Ἀνατολικὴ καὶ Λατινικὴ Ἐκκλησία εὑρίσκοντο τότε εἰς τὰς γνωστὰς ἐκείνας διαμάχας τοῦ δογματικοῦ τῆς θρησκείας μέρους, αἵτινες ἀπεχώριζον καὶ ὁσημέραι ἀπεμάκρυνον ἀλλήλων τοὺς δύω χριστιανικοὺς λαούς· τοσαύτη δὲ ἦτον ἡ πρὸς τοὺς Λατίνους ἀπέχθεια τῶν Ἑλλήνων, ὥστε ἐλέγετο μεταξὺ αὐτῶν, ὅτι προτιμητέαι ἑνὸς καρδιναλίου πίλου τρεῖς τιάραι ὀθωμανικαί. Καὶ ὅμως, ἐνώπιον τοῦ μεγάλου πολιτικοῦ κινδύνου τῆς ἐποχῆς τὰ αὐτοκρατορικὰ αὐτὰ χείλη δὲν ἐδίσταζαν νὰ ψιθυρίσωσιν, ὅτι οὐδεμία ἐλπὶς ἐναπελείπετο διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κράτους ἢ ἡ ἕνωσις τῶν δύω Ἐκκλησιῶν· τὴν γνώμην ταύτην ὑπεστήριξαν παραυτὰ αἱ μᾶλλον διακεκριμέναι τοῦ Βυζαντίου τάξεις, ἐν αἷς συγκατελέγοντο πλεῖστοι οἶκοι Γενουηνσίων καὶ Ἑνετῶν· ἡ Ὀρθοδοξία ἑπομένως ἡτοιμάσθη νὰ κύψῃ μικρὸν τὴν κεφαλὴν καὶ κάμψῃ ταπεινωτικῶς τὸ γόνυ πρὸ τοῦ Εὐγενείου, οὐχὶ ὅμως καὶ νὰ παραδώσῃ τὸ λάβαρον τῶν ἀρχικῶν αὐτῆς καὶ ἀναλλοιώτων παραδόσεων. Φεῦ! ἦτο ματαία ἡ ἀπόπειρα τῆς συγκροτήσεως οἰκουμενικῆς ἐν Φερράρᾳ συνόδου, ἔνθα Αὐτοκράτωρ, Πατριάρχαι, ἀρχιερεῖς καὶ πλῆθος τοῦ προκρίτου λαοῦ καὶ τοῦ κλήρου ἔμελλον ν' ἀντιπροσωπεύσωσι τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ κινδυνεῦον κράτος, διότι οἱ λόγοι τοῦ Κυδωνοῦ ἀντήχουν εἰσέτι πλήρεις εὐγενείας καὶ παρακλήσεων εἰς τὸ ρωμαϊκὸν κενόν· ἡ ἔκκλησις αὐτοῦ συγκινητικὴ καὶ ἐνθουσιώδης, ἀλλ' εἰς οὐδὲν συντελέσασα, καὶ οὐδόλως μαλακύνασα τὴν σκληρὰν τοῦ Παπισμοῦ καὶ τῆς Δύσεως καρδίαν, δὲν ἔπρεπε νὰ λησμονηθῇ! καὶ ὅμως ἐλησμονήθη, καὶ ὁ ἑλληνισμὸς ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀπελπισίας ἤλπισεν ἐκ νέου, ὅτε οὐδεμία ἐλπίς! Ἐν τοῖς στήθεσιν ὅμως τῶν κληρικῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐτηρεῖτο εἰσέτι ἡ φλὸξ, ἥτις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων κατέφλεγε τὸν βασιλέα τῆς Πνυκὸς, καὶ ἐνέπνεεν αὐτῷ τῆς ρητορικῆς τὰ ἀθάνατα ἀριστουργήματα· ἀπὸ δὲ τῶν βαθμίδων τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου ὁ Ἐφέσου Μάρκος, τῆς Ὀρθοδοξίας οὗτος ὁ Ὀλύμπιος, ἀπήγγειλε τὴν σφοδρὰν ἐκείνην διαμαρτύρησιν, μεθ' ἣν ἀπεφασίσθη ἡ τύχη τοῦ κράτους καὶ τῆς Ἐκκλησίας.

Καὶ τότε δὴ χρύσεια πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα,
ἐν δ' ἐτίθει δύω κῆρε τανηλεγέος θανάτοιο,
Ἕλκε δὲ μέσα λαβὼν . . . . .

Μοιραίως καὶ κατὰ τὸ γενικὸν τῶν ἐθνῶν πεπρωμένον τὴν φορὰν ταύτην κατέκλινε τοῦ Ἑλληνισμοῦ τὸ αἴσιμον ἦμαρ. Ἡ πάλη, ἂν δὲν ὑπῆρξε μακρὰ, ὑπῆρξεν ὅμως ἀμφοτέρωθεν ἔνδοξος. Ἡ ἱστορία σπανίως μνημονεύει τοσαύτης ἑκατέρωθεν ἀνδρείας, καὶ φιλοτιμίας, καὶ ἐπιμονῆς· οἱ μὲν ὑπὲρ τῆς δόξης, οἱ δὲ ὑπὲρ τῆς ἰδίας σωτηρίας ἀπεγνωσμένον ἐμάχοντο ἀγῶνα· ἀλλ' οἱ στρατιῶται Μωάμεθ τοῦ Β'. δὲν ἠδύναντο ἢ νὰ νικήσωσι, διότι εὑρίσκοντο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῶν πρώτων τροπαίων των, ἐπὶ τοῦ σημείου τῆς ἐθνικῆς αὐτῶν ἀκμῆς, ἐνῷ οἱ Βυζαντινοὶ τοὐναντίον διετέλουν εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἠθικῆς ἐκείνης παρακμῆς καὶ διαφθορᾶς, ἥτις συνεπάγεται καὶ τὴν πολιτικήν. Οἱ Βυζαντινοὶ τῆς ΙΕ'. ἑκατονταετηρίδος ἦσαν οἱ Γάλλοι τῷ 1870. Ἡ Εὐρώπη εἶδε μακρόθεν τὸν δεινὸν ἀγῶνα· εἶδεν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης τὸν μέγαν κατακτητὴν καὶ τὸν εὐγενῆ μάρτυρα· καὶ τὸν μὲν ἔστεψεν ἡ νίκη μὲ τὸ Αὐτοκρατορικὸν τοῦ Βύζαντος διάδημα,

—τὸν δὲ κατ' ὄσσε
ἔλλαβε πορφύρεος θάνατος καὶ Μοῖρα κραταιή.

Ἦτον ἑπόμενον καὶ ἀναπόφευκτον οἱ κατακτηθέντες νὰ ὑποκύψωσιν εἰς δεινοπαθήματά τινα καὶ καταστροφὰς ἐκ μέρους τῶν κατακτητῶν· ἄλλως τε θὰ ἦτο μοναδικὴ ἐξαίρεσις ἐν τοῖς παγκοσμίοις χρονικοῖς, ἥτις οὐδὲ σήμερον ἔτι τιμᾷ καθ' ὁλοκληρίαν τοὺς εἰς τὴν ἀνωτέραν βαθμίδα τοῦ πολιτισμοῦ εὐρωπαϊκοὺς λαούς. Τοῦ Γαλλογερμανικοῦ πολέμου αἱ ὠμότητες καὶ βιαιοπραγίαι συγκινοῦσιν ἔτι τὴν καρδίαν μας· αὐτοὶ οἱ ἀπαθεῖς, οἱ ψυχροὶ καὶ καρτερικοὶ Γερμανοὶ, οἱ φιλόσοφοι στρατιῶται τοῦ Μόλτκε διεπράξαντο σκληρότητας κατ' οὐδὲν κατωτέρας τῶν στρατιωτῶν Μωάμεθ τοῦ Β'. Ἀλλ' ὁπόταν ὁ συνήθης τῶν μαχῶν καὶ τῆς ἐκδικήσεως πυρετὸς παρῆλθεν, ὁπόταν ἐπανῆλθεν ὁπωσδήποτε ἡ τάξις καὶ ἡ Κυβέρνησις ἐπέτυχε τὴν διοργάνωσιν καὶ ἀνέλαβε τὰς ἡνίας τοῦ κράτους στιβαρῶς, ἡ ἀνεξιθρησκεία τῶν Ὀθωμανῶν ἐγένετο καταφανής. Τὰ παρὰ τοῦ κατακτητοῦ ἀπονεμηθέντα προνόμια πρὸς Γεώργιον τὸν Σχολάριον, ἢ μᾶλλον τὸν πρῶτον μετὰ τὴν κατάκτησιν πατριάρχην Γεννάδιον, ὑπῆρξαν τρανὰ μαρτύρια ὅτι οἱ ἐπιδρομεῖς ἐπρόκειτο νὰ κυβερνήσωσι, καὶ οὐχὶ ν' ἀφανίσωσιν. Οἱ παρὰ τοῦ κυριάρχου ἀξιομνημόνευτοι πρὸς αὐτὸν λέξεις « πατριάρχευε ἐπ' εὐτυχίᾳ καὶ ἔχε τὴν φιλίαν ἡμῶν ἐν οἷς ἂν θέλῃς, ἔχων πάντα τὰ σὰ προνόμια, ὡς καὶ οἱ πρὸ σοῦ Πατριάρχαι, » ὑπῆρξαν τὰ πρώτιστα ἐχέγγυα Κυβερνήσεως πατρικῆς, ἥτις βαθμηδὸν μέχρι σήμερον κατέγινε περὶ τὴν μελέτην τῶν μέσων τῆς εὐημερίας τῶν διαφόρων αὐτῆς ὑπηκόων.

Ἐξετάζων τις τὰ ἱστορικὰ γεγονότα εἰς κύκλους ὑψηλοτέρους ἐκείνων, ἐφ' ὧν ἔχει κράτος καὶ ἐξασκεῖ ἐπιρροὴν ἡ παράδοσις καὶ ἡ ἀναπόλησις θλιβερῶν γεγονότων καὶ μοίρας καταστρεπτικῆς· ἐμφιλοχωρῶν βαθύτερον ἢ ὅσον συνήθως ἐπιτρέπεται εἰς τὸ καταπεπονημένον πνεῦμα καὶ τὴν ἐπὶ τούτοις βαρυαλγοῦσαν καρδίαν, ἵνα διακρίνῃ ἐκ τῶν ἀτυχημάτων, ἐξ ὧν βρίθει ἡ ἱστορία τῶν λαῶν, καὶ ὁρίσῃ σχετικόν τι εὐτύχημα, πρέπει νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι ἡ ὑπὸ τῶν τέκνων τοῦ Ὀσμὰν κατάκτησις τῆς τε Ἑλλάδος καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῆς ὑπῆρξεν οἰκονομική τις, εἰπεῖν, καὶ συγκαταβατικὴ λύσις τοῦ μοιραίου δράματος τῆς Ἑλληνικῆς παρακμῆς.

Δὲν ὑπάρχει σελὶς ἐν τοῖς βίβλοις τῶν αἰ[illegible] ἐν ᾗ [illegible] ἀναφέρεται κατάπτωσις ἑνὸς [illegible] ὑπὸ ἑτέρου· τὰ δὲ κατὰ [illegible] ἐπισυμβαίνοντα, ἅτινα ὁπωσδήποτε ἐπεκτείνουσι τὰς συνεπείας των καὶ εἰς τὸ μέλλον, εἰσὶ γνωστότατα.

Ἅπασαι ὅμως αἱ καταστροφαὶ αὗται καὶ τὰ δεινοπαθήματα, ἅτινα ὑφίσταται χώρα, ἐφ' ἧς ἔρχεται νὰ κατασκηνώσῃ ἐν τῷ δικαιώματι τοῦ νικητοῦ καὶ ἐν τῇ ὁρμῇ τῶν πολεμικῶν αὐτοῦ θριάμβων ἀκμαιότερός τις λαὸς, εἰσὶ μηδὲν ἀπέναντι τῆς προμεμελετημένης καὶ περιεσκεμμένης ἐκείνης πολιτικῆς διαγωγῆς ἑνὸς κατακτητοῦ ἐπὶ τῶν κατακτηθέντων, μὴ φονευούσης διὰ μαχαίρας δημίου, οὐδὲ ἐν δεσμωτηρίοις δεσμευούσης δι' ἁλύσεων, καταπνιγούσης ὅμως τὴν ἐθνικὴν φωνὴν καὶ τὴν ἐθνικὴν συνείδησιν, καὶ δεσμευούσης τὸν ἐθνικὸν βίον διὰ τῶν μέσων, ἅτινα καταχθόνιοι πολιτικοὶ φιλόσοφοι ἐξεῦρον καὶ ἐφιλοδώρησαν εἰς διαφόρους τῆς Δύσεως Μονάρχας, σπουδάζοντες τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν φύσιν τὴν ἀνθρωπίνην.

Ἡμεῖς ἐξ ἐναντίας ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ κατακτητοῦ ἀριθμοῦμεν, ὡς προέφημεν, προνόμια καὶ βίον ἐλεύθερον ὑπὸ ἔποψιν θρησκευτικὴν καὶ φιλολογικήν.

Ἀφίνομεν εἰς τοὺς δυστροπωτέρους ἡμῶν ν' ἀποδώσωσι τοῦτο, ὅ,που εὐχαριστηθῶσιν· ἀφίνομεν τὸν κριτικὸν ἱστορικὸν νὰ ἐμβαθύνῃ εἰς τοὺς λόγους καὶ ἐξιχνιάσῃ τὰ κεκρυμμένα αἴτια· ἡμεῖς ἐνταῦθα ποιούμεθα ἁπλῆν ἱστορικὴν ἀφήγησιν γεγονότων, καὶ τοιαῦτά τινα ἀνακαλύπτοντες, δοξάζομεν τὴν πρόνοιαν, ἥτις κατὰ τὰς ἡμέρας, καθ' ἃς ἡ Ἑλλὰς ὤφειλε νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὸν ἀναπόφευκτον καὶ γενικὸν τῶν ἐθνῶν νόμον, παρεχώρησε τὴν θέσιν αὐτῆς τῷ Ὀθωμανικῷ ἔθνει καὶ οὐχὶ ἄλλῳ τινί. Ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς τούτων ἔχομεν καὶ ἕτερόν τι νὰ προσθέσωμεν. Ὄχι μόνον δὲν ἐπεβλήθη ἡμῖν οὐδὲν τῶν πραγμάτων ἐκείνων, δι' ὧν οἱ κατακτηθέντες λαοὶ συνήθως ἀποβάλλουσι τὰς ἀρετὰς καὶ ἐν γένει τὸν χαρακτῆρα τῆς καταγωγῆς αὐτῶν, ἀλλ' ἀγαθῇ τύχῃ καὶ θείᾳ οἰκονομίᾳ πολλῶν λόγων ἕνεκα καὶ ἕνεκεν αὐτῆς ταύτης τῆς ἰδιοσυγκρασίας καὶ τῆς νομοθεσίας τοῦ ὀθωμανικοῦ λαοῦ δὲν ἐπηρεάσθησαν σπουδαίως οὔτε τὰ ἤθη οὔτε τὰ ἔθιμα, ὁ χαρακτὴρ ἢ ὁτιδήποτε ἄλλο διακριτικὸν ἡμῶν ἐθνικὸν γνώρισμα· τοῦτο δ' ἔτι μᾶλλον ἄξιον παρατηρήσεως, καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ Εὐρώπη ἤρξατο ἀλλοίας τινὸς κατακτήσεως γλυκείας μᾶλλον καὶ γοητευτικῆς, ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς ὁποίας ὅμως ἐπισυμβαίνει ἡ ἀπώλεια τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος, τῶν ἠθῶν καὶ αὐτοῦ ἔτι τοῦ χαρακτῆρος.

Ὁ Ὀθωμανικὸς λαὸς ὑπῆρξε πάντοτε τίμιος, γενναῖος, φιλόξενος, ἀγαθός· καίτοι δὲ στερούμενος πολλῶν τῆς παιδείας δώρων καὶ πλεονεκτημάτων τοῦ πολιτισμοῦ, οὐχ ἧττον διετέλεσεν ἐν τῷ οἰκογενειακῷ αὐτοῦ βίῳ ἁγνότερος καὶ τιμιώτερος πολλῶν λαῶν τῆς πεπολιτισμένης Δύσεως.

Οἱ πατέρες ἡμῶν πολλάκις μᾶς διηγήθησαν περὶ τῶν προτερημάτων του τούτων πρὶν ἢ συσχετισθῇ μάλιστα μὲ τοὺς Εὐρωπαίους· καὶ ἡμεῖς δὲ αὐτοὶ ἀνακαλύπτομεν (τὰς δὲ ἀληθείας ταύτας πρέπει μετὰ γενναιότητος νὰ ὁμολογῶμεν) κοινωνίας ὀθωμανικὰς ἐν τῇ Ἀνατολῇ τιμιωτέρας τῶν ἡμετέρων πολλάκις καὶ ἀγαθωτέρας, διαγούσας βίον, σχεδὸν εἰπεῖν, εὐτυχῆ ὑπὸ τὴν ἁπλότητα καὶ τὴν εἰλικρίνειαν.

Παραδείγματα πατρικοῦ σεβασμοῦ καὶ ὑπακοῆς καταπλήττουσιν ἡμᾶς πολλάκις, καὶ ἐσμὲν ἠναγκασμένοι νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ὁμοιάζομεν τῷ Ἀθηναίῳ, τῷ περιοριζομένῳ νὰ θαυμάζῃ τὴν σπαρτιατικὴν ταύτην ἀρετήν.

Ἤδη ἂς ἐξαλείψωμεν πρὸς στιγμὴν τὰ ἐγχαραχθέντα γράμματα τῶν τετρακοσίων τούτων σελίδων τῆς νεωτέρας ἐθνικῆς ἡμῶν ἱστορίας, καὶ ἐπὶ τῆς κενῆς αὐτῶν θέσεως ἂς ἀποτολμήσωμεν οἱονδήποτε ἄλλον ἱστορικὸν συνδυασμόν. Ἀντὶ τῶν ὀθωμανικῶν ὅρων ἂς ὑποθέσωμεν πρὸς στιγμὴν, ὅτι τὰ στίφη τῶν Εὐρωπαϊκῶν φύλων ἐξήσκουν μέχρι σήμερον τὰ δικαιώματα τοῦ κατακτητοῦ, καὶ ἂς ἐρωτήσωμεν ἂν θρησκεία καὶ γλῶσσα, ἂν ἐθνι[illegible] χαρακτὴρ, ἂν ἔθνος Ἑλληνικὸν θὰ δι[illegible]εῖτο, ὡς μέχρι σήμερον διετηρήθη. Τ[illegible] [illegible]ικὰ τῶν χωρῶν ἐπὶ τῶν λόφων τῶν